

บทที่ 2

วรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง "การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีระดับความเชื่อมั่นในตนเองต่างกัน" ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าจากหนังสือ เอกสารงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และนำมาเสนอตามลำดับ ดังนี้

วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง

1. ความหมายและความสำคัญของความเชื่อมั่นในตนเอง
2. ลักษณะของบุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง
3. ลักษณะพัฒนาการของความเชื่อมั่นในตนเองของเด็ก
4. ปัจจัยในการส่งเสริมให้เด็กมีความเชื่อมั่นในตนเอง
5. ความเชื่อมั่นในตนเองกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อมั่นในตนเองกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

1.1 งานวิจัยในประเทศ

1.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อมั่นในตนเอง

2.1 งานวิจัยในประเทศ

2.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง

1. ความหมายและความสำคัญของความเชื่อมั่นในตนเอง

สมิท (Smith 1961: 185) ให้ความหมายของความเชื่อมั่นในตนเองว่า หมายถึง ความพึงพอใจในตนเอง ความภาคภูมิใจในตนเอง หรือการยอมรับตนเอง ความเชื่อมั่นในตนเองจะมีในบุคคล มากน้อยเพียงใดนั้น สามารถพิจารณาได้จากความขัดแย้งระหว่างตนตามอัตภาพ (Real Self) กับตนตามปณิธาน (Ideal Self) ถ้าความขัดแย้งมากจะเป็นเหตุทำให้ตนมีความรู้สึกว่ามีค่า ไม่เหมาะสมและไม่พึงพอใจในตนเอง อันหมายถึง ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง เกิดความวิตกกังวล ขาดความอบอุ่นใจและชอบพึ่งพาผู้อื่น

เฮอร์ล็อก (Hurlock 1964: 659) กล่าวว่า เด็กที่มีความนึกคิดที่เกี่ยวกับตนเองจะรู้สึกว่าไม่มีใครข่มขู่เขา เวลาเขาพูดจึงมักจะสบตาไม่หลบสายตาของกลุ่มชนและผู้อื่น เสียงที่พูดดังฟังชัด เป็นการแสดงออกถึงความกล้าหาญ และความมั่นใจในตนเองที่จะเผชิญต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ และเผชิญต่อความเป็นจริง แม้ว่าเหตุการณ์หรือความเป็นจริงที่เกิดขึ้นจะเป็นอุปสรรคต่อการทำงาน เขาก็ไม่บังเกิดความท้อถอย ยังคงรับผิดชอบและตั้งใจกระทำงานนั้น ๆ ต่อไปอย่างเชื่อมั่นว่าตนสามารถกระทำสิ่งที่กำลังทำอยู่ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยตนเอง

ไซมอนส์ (Symonds 1964: 85-86) กล่าวว่า บุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเองจะไม่ยอมจำนนต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยสิ้นเชิงทีเดียว ต่างกับคนที่ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง คือ มีความขลาดกลัวและไม่แน่ใจในตนเอง ซึ่งใช้เวลาส่วนใหญ่ไปในทางนึกวาดภาพเอาเองตามสิ่งที่ตนต้องการ หรือปรารถนาสิ่งใดก็จะไม่ทำตามลำดับขั้นแห่งความเป็นจริง เนื่องจากเกิดความขลาดกลัว หวั่นวิตกจนกลายเป็นคนไม่กล้าทำอะไรเลย อาจกล่าวได้ว่า ปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้คนขาดความเชื่อมั่นในตนเอง คือ ขาดความรู้ขาดความกล้าหาญในทางชอบธรรม และมีความเกียจคร้าน และยังเนื่องมาจากความเชื่อที่ฝังลึกอยู่ในใจหรือบางทีก็เป็นผลของความล้มเหลวในอดีต

แบลร์ (Blair 1968: 138) กล่าวว่า คนที่ยอมรับสถานการณ์ใหม่ ๆ ที่ตนประสบ โดยปราศจากความกลัวความล้มเหลว จะเป็นบุคคลที่มีความ

เชื่อมั่นในตนเอง จึงทำให้บุคคลกล้าที่จะเผชิญกับสถานการณ์ใด ๆ ด้วยความไม่กลัว และเขาย่อมแน่ใจว่าสถานการณ์นั้น ๆ จะไม่ทำให้เขาได้รับความเดือดร้อน ไม่สบายใจ มีความเชื่อมั่นในตนเองว่า ที่ตนกระทำไปนั้นเป็นสิ่งที่ดีงาม

อุตม สาอังกุส (2519: 22) ให้ความหมายว่า ความเชื่อมั่นในตนเองเป็นความมั่นใจ ความเพียรพยายามและความกล้าหาญ ในการที่จะกระทำสิ่งใดให้ประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ โดยไม่หวาดหวั่นแต่อย่างใด

เลขา ปิยะอัจฉริยะ (2524: 242) กล่าวถึง ความนึกคิดเกี่ยวกับคนทั้งในแง่บวกและแง่ลบว่าเป็นความคิดพื้นฐาน หรือความเชื่อเบื้องต้นที่จะนำไปสู่บุคคลมีหรือขาดความเชื่อมั่นในตนเอง บุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเอง เชื่อว่าตนมีความสามารถ มีคุณค่า มีความสำคัญ ยอมรับและพอใจในความเป็นตัวของตัวเองแล้ว ย่อมสร้างความเชื่อมั่นในตนเองให้เกิดขึ้นได้และอยู่ในระดับที่สูงกว่าบุคคลที่ขาดความภาคภูมิใจ ไม่แน่ใจในความสามารถและความมีค่าของตน ดังนั้นเด็กที่มีความเชื่อมั่นในตนเองจึงหมายถึง เด็กที่มีความรู้สึกนึกคิดที่ดีต่อตนเอง

มาลี วงษ์แก้ว (2526: 6) ให้ความหมายว่า ความเชื่อมั่นในตนเองหมายถึง คุณลักษณะในตนเองของบุคคลที่แสดงให้เห็นถึงความกล้าในการคิด การพูด การกระทำ มีใจคอมั่นคงไม่เชื่อคนง่าย มีเหตุผล มีความรอบครอบ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เป็นผู้กล้าและชอบช่วยเหลือผู้หม่อม

สุนีย์รัตน์ ฤทธิธชัยเลิศ (2529: 17) ให้ความหมายว่า ความเชื่อมั่นในตนเอง หมายถึง การหยั่งรู้ถึงความสามารถของตนเอง ความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง มีความมั่นใจในการกระทำ กล้าคิด กล้าตัดสินใจ สามารถเป็นตัวของตัวเอง เข้าใจบทบาทของตนเองในสังคม และสามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างเหมาะสม

จงใจ ขจรศิลป์ (2532: 28) ให้ความหมายว่า ความเชื่อมั่นในตนเอง หมายถึง การกล้าแสดงออก กล้าตัดสินใจ และมีความมั่นใจที่จะทำสิ่งต่าง ๆ ให้สำเร็จได้ตามที่ต้องการ และเด็กจะเกิดความเชื่อมั่นในตนเองได้หรือไม่ขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อมรอบตัวเด็ก เช่น พ่อแม่ ครู เพื่อนและบุคคลอื่น ๆ ที่เด็กรู้จัก รวมทั้งการมีโอกาสพบกับความสำเร็จของเด็กด้วย

อรพิน หงวนศิริ (2533: 11) ให้ความหมายว่า ความเชื่อมั่นในตนเอง หมายถึง ลักษณะของบุคคลที่แน่ใจในความสามารถของตนเองว่าจะกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ให้สำเร็จลุล่วงได้ มีศรัทธาในคุณค่าและความสำคัญของตนเองและรู้สึกว่าคุณเป็นที่ยอมรับของผู้อื่น

สุรพร กุลนาย (2534: 8) ให้ความหมายว่า ความเชื่อมั่นในตนเอง หมายถึง คุณลักษณะของบุคคลที่เชื่อมั่นในความคิดและความสามารถของตนที่จะทำสิ่งใด ๆ ให้สำเร็จลุล่วงและพร้อมที่จะเผชิญปัญหาและอุปสรรคโดยไม่หวั่นวิตกในความสามารถของตน

ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า ความเชื่อมั่นในตนเอง หมายถึง ลักษณะของบุคคลที่มีจิตใจมั่นคง ไม่เชื่อโดยไร้เหตุผล ไม่หวั่นไหวต่อคำวิพากษ์วิจารณ์กล้าแสดงความคิดเห็น กล้าซักถามในสิ่งที่ตนยังไม่เข้าใจ ต้องการทำอะไรด้วยตนเอง มีการตัดสินใจโดยไม่ลังเล สามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี ไม่หลีกเลี่ยงสถานการณ์ที่เป็นปัญหา มีความรับผิดชอบในผลงานของตน ชอบทำสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ มีแนวทางเป็นของตนเอง มีมานะ พยายาม และมีความอดทน

ความสำคัญของความเชื่อมั่นในตนเอง

ความเชื่อมั่นในตนเองเป็นบุคลิกภาพอย่างหนึ่งที่ควรปลูกฝังให้เด็กและส่งเสริมให้พัฒนาอยู่เสมอ เพราะคนที่มีความเชื่อมั่นในตนเองจะมีบุคลิกภาพดี มองโลกในแง่ดี และมีความรู้สึกปลอดภัย กล้าแสดงออกในทางที่ถูกที่ควร มีความรับผิดชอบในหน้าที่การงานของตน และสามารถประสบความสำเร็จในการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม และยังเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่ทำให้บุคคลมีความคิดริเริ่มในการทำงาน

สวนา พรพัฒน์กุล (2520: 17) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของความเชื่อมั่นในตนเองว่า ความเชื่อมั่นในตนเองเป็นสิ่งที่แสดงว่า บุคคลเป็นส่วนหนึ่งของสังคม และมีความหมายต่อสังคม ถ้าบุคคลมีความเชื่อมั่นในตนเองแล้วก็จะไม่เฉยเมยต่อภาวะการต่าง ๆ ในสังคมของตน แต่จะเข้าไปมีส่วนร่วมตามสิทธิและหน้าที่ที่ถูกต้อง ดังนั้นความเชื่อมั่นในตนเองจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะกระตุ้น

ให้ทุกคนกล้าแสดงออกซึ่งความคิดเห็นต่อทุก ๆ สิ่งที่เกี่ยวข้องกับชีวิตตนและความอยู่รอดของสังคม

สมุท ศิริโย (2522: 296-297) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของความเชื่อมั่นในตนเองว่า ความเชื่อมั่นในตนเองเป็นความรู้สึกสามัญและเป็นประโยชน์ที่ทำให้เกิดความเข้มแข็งแก่แผนการดำเนินงานสร้างชีวิต บุคคลใดที่แสดงความเชื่อมั่นในตนเองออกมาในสมรรถภาพแห่งการปฏิบัติงาน ย่อมชักจูงให้บุคคลอื่นมีความเชื่อมั่นตามได้ และความเชื่อมั่นในตนเองจะเป็นพลังในการต่อสู้กับปัญหาต่าง ๆ ได้ ด้วยความมั่นใจ

วินัย ธรรมศิลป์ (2527: 27) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของความเชื่อมั่นในตนเองว่าเป็นสิ่งสำคัญและสามารถปลุกฝังให้เกิดขึ้นได้ ผู้ที่มีความเชื่อมั่นในตนเองจะมีความรับผิดชอบในหน้าที่ของตน สามารถทำงานได้ประสบผลสำเร็จ ยอมรับสถานการณ์ใหม่ ๆ ปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ดีและยังสามารถเข้าใจตนเองเกี่ยวกับคุณค่าของตนว่า เป็นคนที่มีความสามารถมีความสำคัญและมีความสำเร็จ

พชรมนต์ เพียรคงชล (2533: 9) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของความเชื่อมั่นในตนเองว่า ความเชื่อมั่นในตนเอง เป็นความรู้สึกที่เป็นประโยชน์และสำคัญที่สุดอย่างหนึ่งทำให้บุคคลมีชีวิตจิตใจ มีกำลังใจทำตามแผนการต่าง ๆ ที่จะไปสู่ความสำเร็จได้ ใครก็ตามที่ใช้ความเชื่อมั่นในตนเองควบคู่ไปกับความสามารถของตน จะทำให้เกิดความมั่นใจกับคนอื่น ๆ ด้วย

มาสโลว์ (Maslow 1954: 411) ได้กล่าวว่า คนทุกคนในสังคมมีความปรารถนาที่จะได้รับความสำเร็จ ความภาคภูมิใจในตนเอง และต้องการให้คนอื่นยอมรับนับถือในความสำเร็จของตนด้วย ถ้าความต้องการนี้ได้รับการตอบสนองจนพอใจ จะทำให้บุคคลนั้นมีความเชื่อมั่นในตนเอง รู้สึกว่าตนเองมีค่า มีความสามารถและมีประโยชน์ต่อสังคม แต่ถ้าความต้องการนี้ถูกขัดขวางจะทำให้เกิดความรู้สึกว่ามีปมด้อย หรือเสียความภาคภูมิใจในตนเองได้

เบรดเคนริดจ์ (Breckenridge 1955: 80-249) ได้กล่าวว่า การได้รับการยอมรับจากครอบครัว จะเป็นสาเหตุสำคัญอย่างหนึ่งที่ทำให้เด็กสามารถพัฒนาความคิดเรื่องการนับถือตนเองและความเชื่อมั่นในตนเอง เด็กที่มี

ความเชื่อมั่นในตนเองจะมีความสามารถในการควบคุมตนเอง มีความรับผิดชอบ และมีความสามารถแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมด้วย

นอกจากนี้ โบว์แมน แมททิว และแมกซ์เวลล์ (Bowman, Mathews and Maxell: 1969) ได้กล่าวตรงกันว่า ลักษณะบุคลิกภาพที่สำคัญอย่างหนึ่งสำหรับนักเรียนที่ประสบความสำเร็จในการเรียน คือ การที่เด็กมีความเชื่อมั่นในตนเอง

2. ลักษณะของบุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง

ถ้าจะกล่าวถึงลักษณะของเด็กที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง อาจบรรยายได้ว่า เป็นเด็กที่มีความเข้าใจเป็นอย่างดีเกี่ยวกับบทบาทของตนเองในสังคม คือมีลักษณะของการพึ่งพาตนเองได้ รู้จักนำตนเอง เมื่อเข้ากลุ่มก็สามารถเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดีได้ สามารถตัดสินใจในสิ่งต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง มีความกล้าไม่ขลาดอาย มีความภาคภูมิใจในความสำเร็จ เมื่อไม่สำเร็จก็ไม่ท้อถอยที่จะพยายามต่อไป ด้วยความรับผิดชอบ นอกจากนี้เด็กที่มีความเชื่อมั่นในตนเองไม่กลัวที่จะคิดสร้างสรรค์สัมพันธ์กับผู้อื่น ไม่เฉยเมยต่อสิ่งแวดล้อม สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้ดี เฟลเซนธอล (Felsenthal 1972: 33) ได้กล่าวถึงลักษณะทางสังคมของเด็กที่มีความเชื่อมั่นในตนเองว่า เด็กเหล่านี้มักเป็นคนร่าเริง คล่องแคล่ว กระตือรือร้น มีความเปิดเผย สามารถรับฟังความคิดเห็นและคำนิยมหรือสิ่งที่ผู้อื่นเลือกยึดถือเป็นแนวทางในการดำรงชีวิตของเขาได้ นอกจากนี้ยังรู้จักผิดถูก เมื่อตนเองผิดก็ยอมรับผิด เฟลเซนธอล สรุปว่า คุณลักษณะของเด็กที่มีความเชื่อมั่นในตนเองเป็นคุณลักษณะของบุคคลที่มีวุฒิภาวะทางอารมณ์แล้ว

เลขา ปิยะอัญริยะ (2524: 241) กล่าวว่า ความเชื่อมั่นในตนเองเป็นส่วนหนึ่งของความรู้สึกนึกคิดที่ดีที่บุคคลมีต่อตนเอง ความนึกคิดเกี่ยวกับตนเป็นเรื่องของทัศนคติหรือประมวลความรู้ ความคิด ความเข้าใจและความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อตนเอง ถ้าบุคคลใดมีความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนในทางที่ดี การแสดงออกหรือพฤติกรรมของบุคคลนั้นก็จะสะท้อนให้เห็นว่า เขามีความภาคภูมิใจในการเป็นตัวของเขา พึงพอใจและยอมรับทุกสิ่งทีประกอบขึ้นเป็นตัวเขา รวมทั้งมองเห็นว่าตนมีคุณค่า มีความสามารถและความสำคัญในทุกเวลาและทุกสถานที่

ในทางตรงกันข้าม ถ้าความคิดเรื่องตนของบุคคลใดเป็นไปทางที่ไม่ดี บุคคลผู้นั้นก็จะมองเห็นว่าตนเองไม่มีค่า ไม่มีควมสำคัญ ไม่เป็นที่ต้องการหรือยอมรับจากผู้อื่น ขาดความอบอุ่น รู้สึกช่วยตนเองไม่ได้เพราะไม่มีความสามารถ

อารีย์ เศรษฐชัย (2520: 11) กล่าวว่า บุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง จะทำให้เกิดความเข้มแข็งต่อแผนการดำเนินงานสร้างชีวิต และชักจูงให้บุคคลอื่นมีความเชื่อมั่นตามได้ และมีพลังในการต่อสู้กับปัญหาต่าง ๆ ได้ด้วยความมั่นใจ ชอบแสดงความคิดเห็นและกล้าตัดสินใจด้วยตนเอง

พรสวรรค์ สีมันตร (2524: 101) กล่าวว่า ในด้านพฤติกรรมที่แสดงถึงความเชื่อมั่นในตนเองของบุคคลนั้น พบว่า คนที่มีความเชื่อมั่นในตนเองจะเป็นคนที่รู้จักสู้กับความจริง และยอมรับในข้อผิดพลาดของตน รู้จักที่จะพิจารณาถึงความจริงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ด้วยความรอบคอบ นอกจากนี้ ชูชีพ อ่อนโคกสูง (2516: 25-27) ได้ศึกษาและสรุปพฤติกรรมของผู้มีความเชื่อมั่นในตนเองไว้ดังนี้

1. มีความมั่นใจในการกระทำของตนเอง และมั่นใจว่า จะพบความสำเร็จในสิ่งที่ได้กระทำลงไป
2. ไม่หลีกเลี่ยงสถานการณ์ที่เป็นปัญหา และมีความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี
3. กล้าแสดงความคิดเห็น กล้าตัดสินใจ และกล้าเผชิญกับความเป็นจริง
4. มีความรับผิดชอบสูง
5. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
6. ไม่เชื่อผู้อื่นโดยไร้เหตุผล
7. ปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ง่าย
8. ไม่วิตกกังวลมากเกินไป
9. รักความยุติธรรม
10. เป็นผู้ผู้นำ

ส่วนบุคคลที่ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง จะก่อให้เกิดลักษณะพฤติกรรมของบุคคลดังนี้ จากการศึกษาของเบรคเคนริดจ์ (Breckenridge

1955: 80) พบว่า บุคคลที่ขาดความเชื่อมั่นในตนเองนี้จะไม่มีความสามารถในการควบคุมตนเอง ขาดความรับผิดชอบต่อตนเอง และไม่สามารถแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมด้วย และไม่บรรลุวุฒิภาวะทางอารมณ์ กล่าวคือ ไม่สามารถรับฟังความคิดเห็นหรือคำนิยมของผู้อื่นได้ และมักประสบความล้มเหลว รู้สึกว่าตนเองถูกข่มขู่หรือขู่เบียดจากคนอื่น ทำให้เกิดความยุ่งยากใจ และยังใช้เวลาส่วนใหญ่มากกับการเพื่อฝัน โดยนึกวาดภาพเอาเองในสิ่งที่ตนเองต้องการ หรือปรารถนาสิ่งใดก็จะไม่กระทำตามลำดับขั้นแห่งความเป็นจริง เนื่องจากเกิดความกลัววิตกกังวล จึงกลายเป็นความไม่กล้าทำอะไรเลย ต้องคอยพึ่งพาผู้อื่นอยู่เสมอ ผลที่ตามมาคือ ขาดความกล้าที่จะเผชิญต่ออุปสรรค หรืองานที่ยากลำบากข้างหน้า ซึ่งกล่าวได้ว่า บุคคลที่ขาดความเชื่อมั่นในตนเองเป็นอุปสรรคอย่างยิ่งในการพัฒนาบุคคลอันเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ ดังนั้น บุคคลจึงควรสร้างความเชื่อมั่นในตนเอง

ไซมอนด์ (Symonds 1964: 85-86, 89) กล่าวถึงองค์ประกอบ 4 อย่างที่ทำให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเองคือ

1. ทราบในสิ่งที่ตนต้องการ
2. คิดในสิ่งที่ตนเห็นว่าจะกระทำสำเร็จ
3. สามารถตัดสินใจได้
4. ลงมือกระทำจริง ๆ กับสิ่งที่ตนตัดสินใจแล้ว

เดโช สวานานนท์ (2516: 255) ได้เสนอแนวทางปฏิบัติเพื่อสร้างความเชื่อมั่นในตนเองไว้ดังนี้

1. ไม่แหย่แสดต่ออดีตที่ผิดพลาด และเริ่มต้นใหม่ตั้งแต่นี้ เป็นต้นไป
2. ไม่ยอมพูดในคำและเรื่องที่ทำให้เกิดความรู้สึกท้อแท้ ถดถอย
3. เชื่อในความสามารถพิเศษที่มีอยู่ในตัวเอง ความสามารถส่วนที่ยังปิดบังซ่อนเร้นในตนเองนั้นยังมีอยู่อีก
4. จงคิดแต่ในด้านที่ไม่เป็นอุปสรรคและพึงคิดถึงอุปสรรคแต่เพียงพอประมาณ

5. สร้างภาพความเป็นผู้มีชัยในความคิดเสมอ

6. สะสมความสำเร็จเล็ก ๆ น้อย ๆ ในชีวิตเพื่อเป็นบันไดก้าวไปสู่ความเชื่อมั่นในตนเองอย่างแท้จริงในปัจจุบัน

การสร้างความเชื่อมั่นในตนเอง ไพริช สร้างถิ่น (2519: 37-43) กล่าวไว้ดังนี้

1. ศึกษาความรู้อย่างไม่ลดละ การศึกษาเป็นบ่อเกิดแห่งความรู้ เป็นพลังอันยิ่งใหญ่ของมนุษย์คนที่รักความก้าวหน้า จะต้องเป็นนักศึกษา นักค้นคว้า คนที่ยิ่งฉลาดมากยิ่งขึ้นเกิดความเชื่อมั่นในตนเองมาก คนที่ไม่ยอมศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ ก็ไม่มีทางที่จะก้าวหน้าไปได้ไกล อนาคตก็จะไม่แจ่มใส การศึกษาอาจปฏิบัติได้ดังนี้ คือ อ่านให้มาก ฟังให้มาก บันทึกให้มาก และคิดให้มาก

2. แผนงานที่ดี ใครก็ตามทำงานโดยไม่มีแผนงาน จะทำงานใหญ่ให้สำเร็จไม่ได้ดังคำกล่าวที่ว่า "ในการทำงานทุกชนิด หากวางแผนดีไว้ก่อน งานนั้นก็เท่ากับว่าสำเร็จไปแล้วครึ่งหนึ่ง"

3. ท้าใจดีสู้เสือ หรือยิ้มรับได้เมื่อภัยมา เช่น ในการพูดต่อที่ชุมนุมชน เมื่อผู้พูดเกิดความประหม่า ไม่มีความมั่นใจในตนเอง วิธีแก้ก็คือปลุกใจตนเองให้เข้มแข็ง ท้าใจดีสู้เสือ นึกเสียว่าเราก็คนเขาก็คน จะไปเกรงกลัวทำไม

4. ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง สิ่งสุดท้ายที่จะทำให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเองก็คือ ลงมือปฏิบัติการที่เราเรียนรู้สิ่งต่างๆ ไม่ว่าจะละเอียดหรือหยาบเพียงใดก็ตาม ถ้าเราไม่เคยปฏิบัติแล้วก็เปรียบเสมือนคนที่เรียนแต่ทฤษฎี

วสันต์ ภัณฑะวงศ์ (2523: 38-45) ยังกล่าวว่า การที่จะสร้างความเชื่อมั่นให้เกิดแก่ตนเองจนเกิดเป็นนิสัยนั้น ปฏิบัติได้ดังนี้

1. สำนวญข้อบกพร่องของตนเองด้วยใจบริสุทธิ์ เพื่อแก้ไข
2. พยายามหักแก้ไขอุปสรรคที่ละเล็กที่ละน้อยเรื่อยไป
3. ให้เวลาแก่ตนเองตามสมควรในการที่จะกระทำสิ่งใดให้

สำเร็จผลตามประสงค์

4. แสวงหาภาวะการณ์ที่จะทำให้เกิดอุปสรรคอยู่เสมอเพื่อเป็นการบริหารจิตใจ ให้เกิดความแข็งแกร่งอยู่เสมอ

นอกจากนี้ ความเชื่อมั่นในตนเอง สามารถเกิดจากการได้รับความรัก ความเอาใจใส่จากบิดามารดา การส่งเสริมให้แสดงความคิดเห็น การมีอิสระในการตัดสินใจด้วยตนเอง เมื่อพบปัญหา ก็สามารถแก้ไขปัญหาได้ (สมพงษ์ ตีระพัฒน์ 2517: 13) และจากการยอมรับของครู อาจารย์ ซึ่งครูจะเป็นบุคคลนอกบ้านคนแรกที่เด็กจะยึดเป็นที่พึ่ง ครูไม่ได้เพียงแต่สอนให้ความรู้ด้านวิชาการ อย่างเดียวเท่านั้น แต่ครูต้องเข้าใจพฤติกรรมที่เด็กแสดงออกด้วย ถ้าครูปฏิบัติต่อเด็กด้วยการให้ความรัก ความอบอุ่น และให้เด็กช่วยตนเอง จัดกิจกรรมให้เด็กได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ และให้เด็กได้ประสบความสำเร็จจากงานที่ได้ทำ เด็กจะมีความเชื่อมั่นในตนเอง สาเหตุที่สำคัญอีกประการหนึ่งเกิดจากการฝึกฝนอบรมเพิ่มเติมเป็นพิเศษอยู่เสมอ ๆ จนมีทักษะและความสามารถสูง นอกจากนี้ ความเชื่อมั่นในตนเองยังขึ้นอยู่กับระดับอายุ ระดับพัฒนา และกลุ่มที่เด็กร่วมเล่นหรือร่วมทำงาน ตลอดจนสถานการณ์ที่กำลังเผชิญอยู่ (Breckenridge 1955: 80, 249)

3. ลักษณะพัฒนาการของความเชื่อมั่นในตนเอง

ลักษณะพัฒนาการความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กซึ่งจะกล่าวถึงต่อไปนี้เป็นส่วนหนึ่งของพัฒนาการทางบุคลิกภาพของเด็กตามทฤษฎีและแนวคิดของ อีริก อีริกสัน (Erik Erikson อ้างถึงใน ประดิษฐ์ อูรมัย 2524: 38) นักจิตวิเคราะห์แห่งมหาวิทยาลัยฮาร์เวด (Harvard) สหรัฐอเมริกา สิ่งที่อีริกสันเน้นและให้ความสำคัญมากที่สุดว่ามีผลต่อ พัฒนาการทางบุคลิกภาพและการมีความเชื่อมั่นในตนเองของเด็ก คือการปฏิบัติตนของพ่อแม่ที่มีต่อเด็ก สิ่งแวดล้อมรอบๆ ตัวเด็ก และประสบการณ์ต่าง ๆ ที่เด็กได้รับในวัยเด็ก ชั้นต่าง ๆ ของพัฒนาการตามทฤษฎีของอีริกสัน แบ่งได้ตามวัยของเด็กดังนี้

ขั้นที่ 1 ความไว้วางใจ-ความไม่ไว้วางใจ (Trust-Mistrust)

พัฒนาการในขั้นนี้จะอยู่ในวัยแรกเกิดถึง 1 ปี เป็นขั้นเริ่มต้นแห่งบุคลิกภาพ เด็กจะเกิดความไว้วางใจต่อโลก มีทัศนคติที่ดีต่อสิ่งแวดล้อม ถ้า

ได้รับการตอบสนองจากแม่หรือบุคคลรอบข้างด้วยความรัก ความอบอุ่น ความอ่อนโยน เด็กจะพึงพอใจรู้สึกว่าคุณมีความสำคัญ รู้จักตนเองและพัฒนาไปสู่การรักผู้อื่น เด็กจะมองโลกในแง่ดีและเชื่อมั่นว่า สิ่งที่แวดล้อมตนอยู่เป็นมิตร

ขั้นที่ 2 ความเป็นอิสระ - ความละอายและสงสัยไม่แน่ใจ

(Independence - Shame and Doubt)

อยู่ในช่วงอายุ 1-3 ปี เป็นการพัฒนาที่ต่อเนื่องมาจากความไว้วางใจ-ไม่ไว้วางใจ เด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูอย่างเอาใจใส่ ได้รับการความรัก ความอบอุ่น อย่างสม่ำเสมอจากมารดา จะมีความรู้สึกนึกคิดที่เกี่ยวกับตนในแง่ดี รู้สึกว่าตนเป็นที่รักและมีคุณค่า มีความเชื่อมั่นในตนเองและพร้อมที่จะเรียนรู้เพื่อช่วยตนเอง ต้องการทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง ซึ่งเป็นการแสดงออกถึงความต้องการเป็นอิสระ เป็นตัวของตัวเอง ผู้ใหญ่จึงควรให้โอกาสเด็กได้แสดงความสามารถ เพราะการอบรมเลี้ยงดูโดยการควบคุมพฤติกรรมทุกอย่าง จะทำให้เด็กเกิดความสงสัยในความสามารถของตน ซึ่งจะนำไปสู่ความไม่แน่ใจ ไม่เชื่อมั่นว่าตนเองสามารถช่วยตนเองได้ เช่นเดียวกับการเร่งหรือบังคับให้เด็กช่วยตนเองเร็วเกินความสามารถ เด็กก็จะกลายเป็นเด็กขาดความอบอุ่นทางใจ คิดว่าผู้ใหญ่ไม่รักจึงบังคับพร้อมทั้งจะเกิดความรู้สึกผิด รู้สึกละอายที่ไม่อาจตอบสนองความต้องการของผู้ใหญ่ได้ ไม่แน่ใจในความสามารถของตน และจะขาดความเชื่อมั่นในตนเองในที่สุด

ขั้นที่ 3 ความริเริ่ม-ความรู้สึกผิด (Initiative-Guilt)

เป็นระยะก่อนวัยเรียน อายุ 3-6 ปี ในขั้นนี้เด็กจะเริ่มมีความคิดริเริ่ม มีความอยากรู้อยากเห็น รู้จักแสดงความคิดเห็นแปลก ๆ กล้าซักถาม ทั้งนี้เป็นผลมาจากพัฒนาการในขั้นต้นที่เกิดความไว้วางใจผู้อื่น และสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ตนเอง และจะมีความมั่นใจในตนเองมากขึ้น ถ้าได้รับความรัก ความเข้าใจและแบบอย่างที่ดีจากพ่อแม่ สามารถจะพัฒนาความนึกคิดเกี่ยวกับบทบาทของตนได้สอดคล้องกับที่สังคมยอมรับ รู้จักความดี ความชั่ว ระเบียบกฎเกณฑ์ มีวินัยในตนเองตลอดจนรับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวม ในขณะที่เดียวกันถ้าควบคุมพฤติกรรมให้เดินตามกฎเกณฑ์หรือสั่งคมมากเกินไป เด็กก็จะขี้อาย เก็บตัว ขยาด

ต่อการที่จะคิดหรือทำอะไรใหม่ ๆ ขึ้น เพราะกลัวผิด เด็กจะรู้สึกด้อย ขาดความสำคัญ ความรู้สึกที่ไม่ดีเหล่านี้จะบั่นทอน ความเชื่อมั่นในตนเองให้หมดไป

ขั้นที่ 4 ความอึดสาหัส-ความรู้สึกว่ามีปมด้อย (Industry - Inferionity)

ช่วงอายุ 6-11 ปี เป็นระยะที่เด็กเริ่มเข้าโรงเรียน ลักษณะสำคัญของพัฒนาการของเด็กในวัยนี้ คือ ถ้าเด็กประสบความสำเร็จในสิ่งที่ได้กระทำแล้วจะทำให้เด็กมีความขยันและเพิ่มความเชื่อมั่นในตนเองขึ้น แต่ถ้าเด็กประสบความล้มเหลวบ่อย ๆ ก็จะทำให้เกิดปมด้อยลดความเชื่อมั่นในตนเอง เกิดความรู้สึกต่ำต้อยน้อยหน้า ไม่กล้าไปโรงเรียน มีความกังวล ลังเลใจ พยายามหาที่พึ่ง ดังนั้นครูจึงเป็นบุคคลสำคัญในการพัฒนาบุคลิกภาพของเด็กในระยะนี้

ขั้นที่ 5 การรู้จักตนเอง-การไม่รู้จักตนเอง (Identity - Role)

เป็นช่วงระยะวัยรุ่น อายุ 12-17 ปี เป็นวัยที่แสวงหา ลักษณะประจำตน ถ้าพัฒนาการระยะต้นตั้งแต่วัยทารกพัฒนาด้วยดี ก็จะช่วยให้การเลือกลักษณะประจำตัวในช่วงวัยรุ่นเป็นไปได้อย่างไม่ยาก เด็กจะมีความเป็นตัวของตัวเอง และเป็นพื้นฐานที่จะนำไปสู่ผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์

จากพัฒนาการทางบุคลิกภาพทั้ง 5 ขั้นของอีริคสัน จะเห็นว่า ความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กเป็นสิ่งที่ต้องสะท้อนมาจากการปฏิบัติตนของพ่อ แม่ที่มีต่อเด็ก ตลอดจนสิ่งแวดล้อมรอบตัวเด็กและประสบการณ์ต่าง ๆ ที่เด็กได้รับในวัยเด็ก โดยอีริคสัน ถือว่า ความรู้สึกไว้วางใจหรือไม่ไว้วางใจที่เกิดขึ้นในขั้นพัฒนาการในระยะ 2 ขวบแรก ของชีวิตนั้นเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะนำไปสู่ความเป็นหรือไม่เป็นตัวของตัวเองในระยะพัฒนาการขั้นที่ 2 และโยงไปสู่การมีความคิดริเริ่ม กล้าแสดงออก หรือความรู้สึกขลาดกลัว ในพัฒนาขั้นที่ 3 จนในที่สุดจะสร้างเสริมลักษณะและพฤติกรรมของเด็กที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง หรือบั่นทอนให้เด็กมีลักษณะและพฤติกรรมที่ไม่มีความเชื่อมั่นในตนเองในพัฒนาการขั้นที่ 4 และ 5 ซึ่งถ้าเด็กสามารถผ่านพัฒนาการแต่ละขั้นได้ อย่างมีความสุข ปราศจากความคับข้องใจ ก็จะสามารถปรับตัวและเผชิญต่อสิ่งแวดล้อมใหม่ ๆ ได้อย่างมั่นใจ

4. ปัจจัยในการส่งเสริมให้เด็กมีความเชื่อมั่นในตนเอง

ความเชื่อมั่นในตนเองของเด็ก จะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยประสบการณ์ และสิ่งแวดล้อมรอบตัวเด็ก บุคคลผู้เป็นปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเองของเด็ก คือพ่อแม่ ครู และบุคคลที่เด็กรู้จัก ซึ่งบุคคลเหล่านี้เป็นผู้มีส่วนในการสร้างประสบการณ์ และสิ่งแวดล้อมให้กับเด็กอย่างมาก ดังนั้น สิ่งแวดล้อมทางบ้าน สิ่งแวดล้อมทางโรงเรียน และสิ่งแวดล้อมทางสังคม จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กได้เป็นอย่างดี (มหาวิทยาลัยสุโขทัย ธรรมมาธิราช 2524: 40)

4.1 ครอบครัวกับการส่งเสริมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็ก

สถาบันครอบครัวมีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อการพัฒนาบุคลิกภาพของเด็กแต่ละคน เพราะเด็กมักจะเลียนพฤติกรรมของผู้ใหญ่ที่เด็กใกล้ชิดเสมอ การนี้เด็กแสดงพฤติกรรมออกมาแล้วเป็นที่ยอมรับของบุคคลในครอบครัว จะทำให้เด็กมีความเชื่อมั่นในตนเองและเกิดการเรียนรู้ที่จะแสดงพฤติกรรมนั้น ๆ อยู่เสมอ จนกลายเป็นลักษณะเฉพาะตัวของเด็ก นอกจากนี้ประเพณี ความเชื่อ ค่านิยมในสังคม ศาสนา ก็เป็นสิ่งที่เด็กได้รับถ่ายทอด โดยผ่านทางครอบครัวทั้งสิ้น (กวินทร์ ธรรมบุตร 2522: 17-18)

4.2 ครูกับการส่งเสริมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็ก

ในการส่งเสริมความเชื่อมั่นในตนเองให้กับเด็กนี้ นอกจากสถาบันครอบครัวแล้ว สถาบันทางการศึกษายังเป็นอีกสถาบันหนึ่งที่มีส่วนในการส่งเสริมความเชื่อมั่นในตนเองให้กับเด็ก ครูจึงควรสร้างบรรยากาศที่ช่วยให้เด็กทุกคนรู้สึกอบอุ่นเมื่ออยู่กับครู ด้วยการแสดงความเป็นมิตรกับเด็ก พูดคุยกับเด็กอย่างเป็นกันเอง อดทนที่จะฟังเขาพูดอย่างตั้งใจ เปิดโอกาสให้เด็กแสดงออกอย่างเต็มที่ และยอมรับในความสามารถที่เด็กมีอยู่ต่างกัน โดยไม่เปรียบเทียบความสามารถของเด็กกับคนที่มีความสามารถเหนือกว่า แต่ควรยกย่องหรือชี้ให้เด็กแต่ละคนเห็นว่าทุกคนต่างก็มีความสามารถพิเศษเฉพาะต่างกัน เด็กแต่ละคนควรแสดงความสามารถของตนให้เต็มที่ (แจ่มจันทร์ เกียรติกุล 2531: 24)

4.3 เพื่อนกับการส่งเสริมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็ก

เพื่อนมีส่วนในการส่งเสริมหรือบั่นทอนความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กเช่นกัน เพราะเมื่อเด็กเริ่มออกจากบ้านมาสู่โรงเรียน หรือออกจากบ้านไปสู่ชุมชนที่ต้องมีการพบปะกับเด็กรุ่นราวคราวเดียวกัน อิทธิพลของเพื่อนจะเข้ามามีบทบาทกับการมีความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กมากขึ้น เพราะเด็กจะติดเพื่อนที่อยู่ nearby เดียวกัน มีความคิดความอ่านใกล้เคียงกัน และมีรสนิยมคล้ายคลึงกัน ดังนั้นปฏิภิกิริยาที่เพื่อน ๆ แสดงกับเด็กในเชิงยอมรับหรือปฏิเสธก็จะมีผลต่อความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเองของเด็ก ที่ส่งผลต่อไปถึงการมีหรือไม่มี ความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กด้วย

4.4 ผู้ใกล้ชิดและบุคคลที่เด็กรู้จักกับการส่งเสริมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็ก

ผู้ใกล้ชิดกับเด็กนอกเหนือจากพ่อแม่สำหรับในสังคมไทยนั้น มักได้แก่ ปู่ย่า ตายายหรือญาติสนิทที่ช่วยพ่อแม่เลี้ยงดูเด็ก บุคคลเหล่านี้ถ้ายังมีโอกาสใกล้ชิดหรือเลี้ยงดูเด็กอยู่เป็นเวลานานเท่าใดก็จะมีอิทธิพลต่อการมีหรือไม่มี ความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กได้มากเท่านั้น นอกจากนี้บุคคลที่เด็กรู้จักก็มีผลต่อการส่งเสริมหรือบั่นทอนความเชื่อมั่นในตนเองของเด็ก กล่าวคือ ถ้าเด็กได้พบกับบุคคลที่มีน้ำใจ เมื่อพบเด็กก็ยิ้มแย้มเป็นกันเองมากกว่าจะทำหน้าตาตุตัน หรือคอยสำรวจความบกพร่องของเด็กอยู่เสมอ ย่อมทำให้เด็กเกิดความกลัวที่จะเข้าไปมีความสัมพันธ์ใกล้ชิด ในทางตรงกันข้าม ถ้าบุคคลที่เด็กรู้จักมีลักษณะตรงข้ามกับที่กล่าวข้างต้น แม้เด็กจะมีความเชื่อมั่นในตนเองอยู่บ้าง ทำที่ที่ได้รับจากบุคคลแปลกหน้าก็อาจบั่นทอนความรู้สึกเชื่อมั่นในตนเองของเด็กลงได้ และถ้าเด็กมีความเชื่อมั่นในตนเองอยู่น้อยด้วยแล้ว ทำที่ดังกล่าวก็จะยิ่งทำให้เด็กขาดความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น

5. ความเชื่อมั่นในตนเองกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ความสำเร็จในการเรียนของเด็ก นอกจากจะประกอบด้วยความสามารถในด้านสติปัญญาแล้ว องค์ประกอบอื่น ๆ ก็มีอิทธิพลต่อผลการเรียนเช่นเดียวกัน จีรพร โพธิ์สุวรรณ (2519: 15) กล่าวว่าองค์ประกอบที่ไม่ใช่ความ

สามารถทางด้านสติปัญญาต่างก็มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตน เช่น ความเชื่อมั่นในตนเองก็มีอิทธิพลต่อผลการเรียนด้วย ดังเช่น ประดิษฐ์ อูปรมย์ (2524: 261) กล่าวว่า ความนึกคิดเกี่ยวกับตนมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งเด็กที่มีความนึกคิดเกี่ยวกับตน มักจะมีพฤติกรรมที่นำไปสู่การประสบความสำเร็จในการเรียน ในขณะที่เด็กที่มีปัญหามักจะมีความนึกคิดเกี่ยวกับตนในทางที่ไม่ดี ความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กเป็นส่วนหนึ่งของความนึกคิดเกี่ยวกับตนของเด็ก และได้พัฒนาขึ้นมาควบคู่ไปกับการนึกคิดที่ดีเกี่ยวกับตนในด้านอื่นๆ ดังนั้น ความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กจึงมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็กด้วย เด็กที่มีความสำเร็จในการเรียนสูง มีความเชื่อมั่นในตนเอง มักจะเห็นว่าตนมีความสามารถและเป็นที่ยอมรับของผู้อื่น และในขณะเดียวกัน เด็กเหล่านี้ก็จะมี ความนึกคิดที่ดี เช่นเดียวกันนี้ต่อผู้อื่นด้วย (Combs 1964: 264)

นอกจากนี้ เฮ้าส์ (House 1988: 264) ยังกล่าวว่า องค์ประกอบแรกที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก็คือ ความเชื่อมั่นในตนเอง เพราะว่าถ้าไม่มีความเชื่อมั่นในตนเองและความนึกคิดที่ดีเกี่ยวกับตนแล้ว นักเรียนผู้นั้นก็ไม่สามารถที่จะประสบความสำเร็จในการเรียนได้ ดังเช่น นักเรียนที่เชื่อว่า ตนไม่สามารถเรียนวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ได้ นักเรียนผู้นั้นก็จะไม่ประสบความสำเร็จในการเรียนวิชาเหล่านั้นจริง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับเพอร์คีย์ (Purkey 1970: 2) ที่เชื่อว่า ความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กเป็นแรงผลักดันเบื้องต้น (Primary Force) ที่ทำให้เด็กพยายามทำงานให้บรรลุเป้าหมาย อันมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

จึงอาจกล่าวได้ว่า ความเชื่อมั่นในตนเองมีผลต่อการกำหนดพฤติกรรม การเรียนของเด็ก เด็กที่มีความเชื่อมั่นว่าตนมีความสามารถในการเรียนอยู่ในระดับใด ก็จะพยายามปรับตัวให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเท่าที่ตนคิดว่าควรจะเป็น นักเรียนที่รู้ว่าตนมีความสามารถและเกิดความเชื่อมั่นในความสามารถของตน มักจะประสบความสำเร็จในการเรียนมากกว่านักเรียนที่รู้ว่าตนมีความสามารถแต่ไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง นอกจากนี้ นักเรียนที่มีความนึกคิดที่ดีเกี่ยวกับตนมีความ

เชื่อมั่นในตนเอง มักจะเป็นนักเรียนที่มีความสำเร็จในการเรียนและมีการปรับตัวทางด้านอารมณ์และสังคมได้ดีอีกด้วย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อมั่นในตนเองกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

1.1 งานวิจัยในประเทศ

สมคิด ไชยยันบุรณ์ (2511: 20-21) ได้ศึกษาเปรียบเทียบบุคลิกภาพระหว่างนักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนสูงกับนักเรียนที่มีความสามารถทางการเรียนต่ำ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 52 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มที่มีความสามารถทางการเรียนสูงและต่ำกลุ่มละ 26 คน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถามบุคลิกภาพเอชเอสพีคิว (High School-Personality Questionnaire) ได้สรุปผลการวิจัยว่า นักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนสูง มีความเชื่อมั่นในตนเอง ความสามารถในการรับผิดชอบ และความสามารถในการบังคับตนเอง มากกว่านักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนต่ำ โดยอภิปรายเหตุผลว่า ลักษณะบุคลิกภาพเหล่านี้ล้วนช่วยส่งเสริมการเรียนของนักเรียนทั้งสิ้น

ชุตินันท์ บุญฉ่ำ (2517: 119) ได้ศึกษาผลของการสอนแบบสืบสวนที่มีต่อความเชื่อมั่นในตนเองและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพบว่า ผู้ที่มีความเชื่อมั่นในตนเองสูงนั้นไม่แน่นอนว่าจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และผู้ที่มีความเชื่อมั่นในตนเองต่ำ ก็ไม่แน่นอนว่าจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2517: 64-65) ศึกษาลักษณะบุคลิกภาพและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาในส่วกลางและส่วภูมิภาค ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ลักษณะอย่างหนึ่งของนักเรียนในส่วกลางที่จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ควรมีบุคลิกภาพด้านการยอมรับตนเอง กล่าวคือเป็นคนฉลาด กล้าพูด มีความเชื่อมั่นในตนเอง และเป็นคนร่าเริง

รุ่งนภา ทิมะ (2522: 17) กล่าวถึงเด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงว่า จะมีอัตมโนทัศน์สูงกว่าเด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ซึ่งทั้งอัตมโนทัศน์และความเชื่อมั่นในตนเอง ต่างก็มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด ดังที่งานวิจัยของ คูเปอร์สมิธ (Coopersmith 1959: 87-93) พบว่าเด็กหญิงที่มีอัตมโนทัศน์สูง จะชอบประกอบกิจกรรมทางสังคม มีความเชื่อมั่นในความสามารถของตน ตัดสินใจด้วยตนเอง มีบทบาทเป็นผู้นำ ชอบแสดงตัวแม้ว่าจะเสี่ยงต่อการไม่ได้รับการยอมรับจากผู้อื่นก็ตาม แต่ผู้ที่มีอัตมโนทัศน์ต่ำจะถอยหนีหรือเก็บตัว ถ้าตนรับรู้ว่ามีผู้อื่นไม่ยอมรับตน เขาจะไม่เข้าไปร่วมกลุ่มและไม่มีความเชื่อมั่นในความสามารถของตน

वासูกรี รัชกุล (2526: 81) ได้ศึกษาความคิดเห็นของครูและนักเรียนเกี่ยวกับลักษณะเฉพาะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์สูง โดยใช้กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 10 โรงเรียน แยกเป็นครูผู้สอนคณิตศาสตร์ 38 คน นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์สูง 42 คน และนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ไม่สูง 387 คน รวมทั้งสิ้น 467 คน ได้สรุปผลการวิจัยว่า ลักษณะเฉพาะที่เด่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์สูง ด้านบุคลิกภาพ สองอันดับแรก คือ มีความอยากรู้อยากเห็นและมีความเชื่อมั่นในตนเอง

สุนีย์รัตน์ ฤทธิงชัยเลิศ (2529: 87) ได้ศึกษาผลจากการใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ในการพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน โดยใช้กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดแจ้งร้อน กรุงเทพมหานคร จำนวน 60 คน กลุ่มทดลอง 30 คน กลุ่มควบคุม 30 คน ได้สรุปผลการวิจัยว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำของกลุ่มทดลองมีความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำของกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 จากการวัดด้วยแบบประเมินความเชื่อมั่นในตนเอง โดยครู แต่จากการวัดด้วยแบบทดสอบไม่แตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05

และนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีความเชื่อมั่นในตนเองไม่แตกต่างกัน ทั้งจากการวัดด้วยแบบทดสอบและแบบประเมินความเชื่อมั่นในตนเองโดยครู

อรพิน หงวนศิริ (2533: 83-87) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของบุคลิกภาพนักวิทยาศาสตร์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชายและหญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 แผนกวิทย์-คณิต ปีการศึกษา 2533 ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 569 คน ได้สรุปผลการวิจัยว่าคุณลักษณะบุคลิกภาพนักวิทยาศาสตร์ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

1.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

ริชมอนด์ (Richmond 1959: 959) ศึกษาการวัดผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น และเปรียบเทียบลักษณะของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์สูงและผลสัมฤทธิ์ต่ำ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างนักเรียนเกรด 8 โรงเรียนในเมืองโอลคาโฮมา (Oklahoma) จำนวน 3,806 คน ผลการวิจัยปรากฏว่าลักษณะของนักเรียนที่ครูจัดอันดับให้ว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์สูงมีมากที่สุด รองลงไปคือ นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ปานกลาง และนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ต่ำมีน้อยที่สุดได้แก่ ความขยันขันแข็ง ความริเริ่ม ความร่วมมือ ความรับผิดชอบ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความมั่นคงทางอารมณ์ และความมุ่งหวังที่จริงจัง

เดซิชา (Desena 1964: 145) ได้ศึกษาเปรียบเทียบระดับการปรับตัวของนักศึกษาที่เรียนดี ปานกลาง และนักศึกษาที่เรียนอ่อน โดยทำการศึกษากับนักศึกษามหาวิทยาลัยเพนซิลวาเนียชั้นปีที่ 1 จำนวน 1,061 คน ผลปรากฏว่า นักศึกษาที่มีผลการเรียนสูงจะมีความสามารถในการปรับตัวได้ดีและรวดเร็วกว่านักศึกษาที่เรียนในระดับปานกลาง หรือระดับต่ำได้อย่างชัดเจน และได้สรุปว่า นักศึกษาที่เรียนดีจะมีความสามารถในการปรับตัวได้ดี ซึ่งการปรับตัวทางสังคมได้ดีนั้น จะเป็นลักษณะหนึ่งของผู้มีความเชื่อมั่นในตนเอง

วัตเทนเบิร์ก และคลิฟฟอร์ด (Wattenberg and Clifford 1964: 461-467) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า ถ้าเด็กเริ่มเข้าโรงเรียนด้วยความ

ไม่เชื่อมั่นในตนเอง คิดว่าตนไม่มีความสามารถแล้ว ก็อาจจะคาดหวังได้ว่า ความสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็กอยู่ในระดับต่ำ ตั้งแต่ในชั้นประถมตอนต้นทีเดียว ฟลาเฮอร์ตี และรูทเซล (Flaherty and Reutzell 1965: 409-411) ได้ศึกษาลักษณะบุคลิกภาพของนักเรียนที่ประสบความสำเร็จในการเรียนสูง และนักเรียนที่ประสบความสำเร็จในการเรียนต่ำ กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนหญิงที่เรียนอยู่ในชั้นปีที่ 1 ของวิทยาลัยเม้าท เมอร์ซี โดยฟลาสเฮอร์ตี ได้ใช้คะแนนเฉลี่ยที่ได้จากการเรียนในชั้นปีที่ 1 ของกลุ่มตัวอย่างเป็นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง 37 คน และกลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ 37 คน ผลปรากฏว่า กลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ได้คะแนนบุคลิกภาพด้านความเชื่อมั่นในตนเอง มากกว่ากลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ซาเวก (Savage 1968: 543) ได้ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของบุคลิกภาพกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็กนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ใช้กลุ่มตัวอย่างทั้งเด็กชายและหญิง พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการแสดงตัว และเชาน์ปัญญา (Intelligence-Quotient, I.Q.) มีค่าเท่ากับ .067 และความสัมพันธ์ระหว่างการแสดงตัวและ A.Q.

(Arithmetic-Quotient) มีค่าเท่ากับ .235 โดยสหสัมพันธ์นี้มีนัยสำคัญที่ระดับ .01 อาจกล่าวได้ว่านักเรียนที่มีการแสดงตัว ซึ่งเป็นลักษณะหนึ่งของผู้มีความเชื่อมั่นในตนเองมากเท่าใดก็จะมีสติปัญญาหรือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง

รัสเซล (Russell 1971: 137-143) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของบุคลิกภาพกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของครูแอฟริกัน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาระดับวิทยาลัย จำนวน 69 คน ใช้แบบทดสอบวัดบุคลิกภาพของแคทเทล (Cattell) Form C เป็นเครื่องมือในการศึกษา พบว่าองค์ประกอบของบุคลิกภาพที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคือ บุคลิกภาพด้านอารมณ์มั่นคง ความเชื่อมั่นในตนเอง การถือตนเองเป็นใหญ่

โกลด์เบอร์ก (Goldberg 1973: 323-331) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความล้มเหลวกับความเชื่อมั่นในตนเอง โดยใช้นักเรียนชายในวิทยาลัยอินเดียนา จำนวน 49 คน ใช้แบบสอบถามวัดความล้มเหลว และแบบ

สอบถามวัดความเชื่อมั่นในตนเอง พบว่า นักเรียนที่มีความล้มเหลวจะมีความขัดแย้งแบบอยากจะเข้าไปใกล้และอยากจะถอยห่าง (Approach-Avoidance Conflict) ต่อผลการเรียนของเขา กลุ่มที่มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง จะมีความต้องการผลสำเร็จสูงด้วย และเห็นว่าผลการเรียนสำคัญมากกว่ากลุ่มที่มีความเชื่อมั่นในตนเองต่ำ กลุ่มที่ประสบความล้มเหลวจะมีความเชื่อมั่นในตนเองต่ำ และจะมีทัศนคติทางลบต่อวิทยาลัย

ริบเลท (Riblett 1980: 642-A) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่มีต่อผลการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในช่วงเวลา 10 ปี โดยใช้กลุ่มตัวอย่างนักเรียนโรงเรียนมัธยมเวมีโก จำนวน 366 คน ปีการศึกษา 1969 ถึง 1978 โดยให้นักเรียนตอบแบบสอบถาม 453 ข้อ พบว่าองค์ประกอบที่ทำให้ให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์มากที่สุด ได้แก่ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความมีวินัยในตนเอง ครูผู้สอนและการศึกษาด้วยตนเอง

ชานนอน (Shannon 1982: 1430-A) ได้ศึกษาผลการฝึกวิเคราะห์ความเข้าใจเกี่ยวกับความถนัดในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนผิวดำ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนผิวดำชายและหญิง ในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายระดับ 11 จำนวน 56 คน โดยใช้แบบทดสอบวัดความถนัดของดัททอน (The Dutton Attitude Scale) แบบทดสอบวัดความเชื่อมั่นในตนเองในการเรียนคณิตศาสตร์ของเฟนเนมา-เชอร์แมน (The Fennema-Sherman Mathematics Self-Confidence Scale) แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของแคลิฟอร์เนีย (The California Achievement test-Mathematics) พบว่า ตัวแปรที่ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์สูงขึ้น คือ ความถนัดในการเรียนคณิตศาสตร์ และความเชื่อมั่นในตนเอง

กิลฟีเธอร์ (Gilferther 1989: 3898-A) ได้ศึกษาพื้นฐานความคิดรวบยอดในวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนระดับ 4 และ 5 โดยสังเกตจากการกระทำ การจินตนาการ การพูด และการแก้ปัญหาของ เด็ก พบว่าความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนจะช่วยส่งเสริมและมีความสัมพันธ์กับความเข้า

ใจความคิดรวบยอดในวิชาคณิตศาสตร์

สตาร์กี้ (Starkey 1990: 1945-A) ได้ศึกษาอิทธิพลของวิชาคณิตศาสตร์ที่มีต่ออาชีพที่ต้องการ ตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนชายและหญิงจากวิทยาลัยต่าง ๆ ในแคลิฟอร์เนียได้ จำนวน 458 คน โดยใช้คำถามที่บรรยายเกี่ยวกับตนเอง (The self-Descriptive Questionnaire) ของเฮอ์เบอร์ท มาช (Herbert Mash) พบว่า นอกจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์จะมีอิทธิพลต่อการทำนายอาชีพที่นักเรียนต้องการแล้ว ความเชื่อมั่นในตนเองในการเรียนคณิตศาสตร์ก็มีบทบาทต่อการเลือกอาชีพของนักเรียนเช่นกัน

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อมั่นในตนเองกับตัวแปรอื่น

2.1 งานวิจัยในประเทศ

วรรณิ รักรธรรม (2515: 60) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความวิตกกังวลกับความต้องการผลสัมฤทธิ์ ความรู้สึกรับผิดชอบของเด็กไทยเชื้อชาติไทย และเด็กไทยเชื้อชาติจีน ใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2514 จำนวน 240 คน เป็นเด็กไทยเชื้อชาติไทย 120 คน เด็กไทยเชื้อชาติจีน 120 คน สรุปผลจากการศึกษาค้นคว้าพบว่า การอบรมเลี้ยงดูของคนไทยใช้ระบบอาวุโสมากกว่าหลักการ ทำให้บุตรเกิดบคความไม่สบายใจเอาไว้ อันเป็นสาเหตุหนึ่งของความวิตกกังวลและขาดความมั่นใจในตนเอง

ชูชีพ อ่อนโคกสูง (2516: 96-98) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพแสดง ตัวความวิตกกังวล ความเชื่อมั่นในตนเองกับคุณธรรมแห่งพลเมืองดี โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ทั้งชายและหญิงจำนวน 300 คน พบว่า เด็กชายมีความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่าเด็กหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เด็กที่ผู้ปกครองรับราชการและค้าขายมีความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่าเด็กที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพอื่น ๆ เด็กที่มีความเชื่อมั่นในตนเองสูงจะมีบุคลิกภาพแสดงตัวมากกว่าเด็กที่มีความเชื่อมั่นในตนเองต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเด็กที่มีความเชื่อมั่นในตนเองสูงมีความวิตกกังวลต่ำกว่าเด็กที่มีความเชื่อมั่นในตนเองต่ำ ส่วนความเชื่อมั่นในตนเองกับคุณธรรมแห่งพลเมืองดีไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ชูศรี หลีกเพชร (2518: 98) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับความเชื่อมั่นในตนเองและคุณธรรมแห่งพลเมืองดี กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในจังหวัดเพชรบุรีทั้งชายและหญิง จำนวน 350 คน พบว่า เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย มีความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่าเด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน ซึ่งสอดคล้องกับ สมพงษ์ ติรพัฒน์ (2517: 52) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวิธีการอบรมเลี้ยงดู ความเชื่อมั่นในตนเองและความรู้สึกรับผิดชอบ พบว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดจะมีความเชื่อมั่นในตนเองต่ำ และเด็กที่มีความเชื่อมั่นในตนเองสูงจะมีความรับผิดชอบสูง

วราภรณ์ อินทรชัยศรี (2517: 90) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความขัดแย้งกับพ่อแม่การยอมรับตนเองและความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กวัยรุ่น กลุ่มตัวอย่างเป็นวัยรุ่น 13-21 ปี จากโรงเรียนมัธยมของรัฐบาลในเขตจังหวัดขอนแก่นและอุดรธานี และเด็กวัยรุ่นที่กำลังศึกษาอยู่ในวิทยาลัยครูอุดรธานี พบว่า เด็กวัยรุ่นที่มีความขัดแย้งกับพ่อแม่สูงมีแนวโน้มที่จะมีความเชื่อมั่นในตนเองต่ำ บุคคลที่มีการยอมรับตนเองจะมีความเชื่อมั่นในตนเอง และเป็นผู้มีสุขภาพจิตดี

นิพนธ์ แจ้งเอี่ยม (2519: 78) ศึกษาบุคลิกภาพแสดงตัว ความเชื่อมั่นในตนเอง และความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในกรุงเทพมหานคร และจังหวัดอุดรดิตถ์ จำนวน 240 คน พบว่า บุคลิกภาพแสดงตัวมีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับความเชื่อมั่นในตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

อุดม ส้าอังก์กุล (2519: 90) ศึกษาลักษณะความเป็นผู้นำ ความเคร่งครัด และความเชื่อมั่นในตนเองของวัยรุ่นไทย โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 628 คน พบว่า ลักษณะความเป็นผู้นำมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความเชื่อมั่นในตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

อารีย์ เศรษฐชัย (2520: 46-48) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ความรู้สึกรับผิดชอบ และความ

เชื่อมั่นในตนเองของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลกาชาดไทย พบว่า ความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ความรู้สึกรับผิดชอบ และความเชื่อมั่นในตนเองของกลุ่มตัวอย่างมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

สุรเกียรติ ลิ้มเจริญ (2520: 50-52) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ของความเชื่อมั่นในตนเอง ความวิตกกังวล กับระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 387 คน พบว่า ระเบียบวินัยแบบประชาธิปไตย มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความเชื่อมั่นในตนเอง แต่ความเชื่อมั่นในตนเองมีความสัมพันธ์ทางลบกับความวิตกกังวล และระเบียบวินัยแบบเข้มงวด กวดขันกับความเชื่อมั่นในตนเองไม่มีความสัมพันธ์กัน

มานิดา ทองทวี (2526: 70-71) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบผลของการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มและรายบุคคล ที่มีต่อความเชื่อมั่นในตนเอง กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 16 คน พบว่า นักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม มีความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่าการให้คำปรึกษารายบุคคลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 และนักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มกับนักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล มีความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่าก่อนการได้รับการให้คำปรึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

มาลี วงษ์แก้ว (2526: 59-60) ได้ศึกษาผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มต่อการพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 20 คน แบ่งออกเป็นกลุ่มทดลอง 10 คน กลุ่มควบคุม 10 คน พบว่า นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม มีความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับแต่เอกสารสนเทศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ทัศนิตา ระเบียบดี (2529: 103) ได้ศึกษาผลการใช้เทคนิคแม่แบบโดยการให้สไลด์การ์ตูนเพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 40 คน แบ่งออกเป็นกลุ่มทดลอง 20 คน กลุ่มควบคุม 20 คน พบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกโดยให้แม่แบบมีความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ

สมเดช อารีสวัสดิ์ (2530: 176) ได้ศึกษาความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้บทบาทสมมุติกับการสอนตามคู่มือครู กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวิสุทธิกษัตริย์ จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 80 คน พบว่า ความรู้เกี่ยวกับความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนที่เรียนโดยบทบาทสมมุติกับการสอนตามคู่มือครู แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

พชรมนต์ เพียงคงชล (2533: 65) ได้ศึกษาความเชื่อมั่นในตนเองในการเรียนวิชาภาษา กับวัฒนธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จากการสอนแบบนาฏการ และการสอนตามคู่มือแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ จำนวน 40 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 20 คน กลุ่มควบคุม 20 คน พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบนาฏการกับการสอนตามคู่มือแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ มีความเชื่อมั่นในตนเองแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

เพนเตอร์ (Painter 1968: 760A) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการจูงใจกับความเชื่อมั่นในตนเอง ของนักเรียนชายระดับวิทยาลัย 10 คน พบว่า ระดับความเชื่อมั่นในตนเองมีความสัมพันธ์โดยตรงกับความสามารถในการจูงใจ กล่าวคือ คนที่มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง จะมีความสามารถในการจูงใจสูง และมักจะได้เป็นผู้นำ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บาร์ช (Baruch 1974: 4-5) พบว่า ผู้นำต้องมีระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบและมีความเชื่อมั่นในตนเอง ต่อมาในปี ค.ศ.1969 ดักเกอร์ (Dugger 1969: 1817-A) ได้ทำการศึกษาเรื่องความเป็นผู้นำและไม่เป็นผู้นำ พบว่า ผู้นำจะมีความเชื่อมั่นในตนเองสูง และมีบุคลิกภาพแสดงตัว และสไตรส์ (Stires 1970: 3511-A) พบว่าผู้นำเป็นผู้ที่มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง ยังมีความเชื่อมั่นในตนเองสูงมากเท่าไรก็ยิ่งได้รับศรัทธาจากคนอื่นมากเท่านั้น

มุสเสน (Mussen 1969: 261) ได้ศึกษาพบว่า พ่อแม่ที่ปล่อยให้เด็กเป็นอิสระในการช่วยเหลือตนเอง และสนองความต้องการในด้านความอยากรู้อยากเห็น จะทำให้เด็กมีความรู้สึกเป็นตัวของตัวเองพึ่งตนเอง

มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ กล้าคิดกล้าตัดสินใจ กล้าพูด กล้าแสดงออก สามารถ
เผชิญสถานการณ์ใหม่โดยไม่วิตกกังวล มีความเชื่อมั่นในตนเอง

นอกจากนี้ กัวร์ (Goor 1974: 3514-A) พบว่า เด็ก
ที่มีความคิดสร้างสรรค์สูง มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง จะมีความสามารถในการ
แก้ปัญหา กล้าแสดงความคิดเห็นใหม่ ๆ ในการแก้ปัญหาได้ดีกว่าผู้ที่มีความเชื่
มั่นในตนเองต่ำอีกด้วย

จากการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับความเชื่อมั่นในตนเองทั้ง
ในประเทศและต่างประเทศแล้ว อาจกล่าวได้ว่า ความเชื่อมั่นในตนเองเป็น
ส่วนสำคัญในการพัฒนาบุคคลอย่างหนึ่งที่ส่งผลต่อบุคคลในด้านจิตใจมั่นคงมีความรับ
ผิดชอบกล้าแสดงออก กล้าตัดสินใจ กล้าต่อสู้กับอุปสรรค สามารถแก้ปัญหาได้
ด้วยตนเอง โดยไม่คอยหวังพึ่งพาผู้อื่นตลอดเวลา มีความวิตกกังวลน้อย ซึ่งจะทำ
ให้บุคคลนั้นประสบความสำเร็จในการทำงานเสมอ

ดังนั้น ความเชื่อมั่นในตนเองจึงเป็นส่วนสำคัญที่ควรปลูก
ฝังให้แก่เด็ก เพื่อให้เป็นพลเมืองที่ดีของประเทศชาติต่อไป